

Nederlands Comité Bescherming Trekvogels

Van 11 september tot en met 16 september 1975 heeft Jaap Taapken, te zamen met de heer D. A. C. van den Hoorn van het Dagblad 'De Telegraaf', een bezoek gebracht aan Italië om zich op de hoogte te stellen van de huidige toestanden omtrent vogeljacht, vogelhandel en vogelvangst. Van 3 oktober tot en met 5 oktober 1975 keerde Jaap Taapken naar Italië terug om aanvullende gegevens te verkrijgen. Zo'n honderd vogeljagers en vangers werden bezocht, markten, groothandelaren, jachtwinkels, nettenwinkels, poeliers, slagers en restaurants werden eveneens bezocht en vele gesprekken werden gevoerd met tal van prominente Italiaanse vogelbeschermers. Een rijke buit aan gegevens, foto- en diamateriaal werd mee teruggebracht. Totaal werden daarvoor een kleine 3000 kilometers door Italië per auto afgelegd, terwijl Taapken zich bovendien in Zwitserland oriënteerde over de trek over de Alpen en ook hier werd contact gezocht met verscheidene personen en instanties.

In de pers verschenen hierover reeds talloze grote artikelen, zoals in 'De Telegraaf' 27 september 1975, Dagblad Trouw 21 oktober en 19 november 1975, Veluwepost, Zuidveluwe, Betuwse en Grebbe-Courant e.a. 22 oktober 1975, NRC/Handelsblad 25 oktober 1975, De Haagsche Courant 1 november 1975, De Volkskrant 11 november 1975 en Panorama, Panda-Nieuws jrg. 11, nr. 11 en De Lepelaar nr. 42. Buitenlandse organisaties werden tevens ruim van dit nieuwe foto- en diamateriaal voorzien.

Jaap Taapken onderhandelt met een vogelkoopman op de Piazza del Mercato, Brescia, Italië, 15 september 1975. Op de voorgrond kooitjes met tientallen Gele Kwikstaarten die voor 3000 Italiaanse Lire's per stuk werden verkocht.

In een tv-uitzending 'Van Nature' van 12 november 1975 werden talloze meergebrachte foto's getoond.

Op 20 september kwam het Nederlands Comité Bescherming Trekvogels samen met vertegenwoordigers van Engelse, Duitse, Belgische en Italiaanse vogelbeschermingsorganisaties, terwijl Franse en Luxemburgse met toegezonden rapporten hun bijdragen leverden.

De bespreking had tot doel een grondslag te leggen voor een Europese samenwerking in verband met actievoering tegen de vogelvangst in de zuidelijke landen. Er werd besloten om de nationale samenwerkingsbanden die reeds zijn ontstaan te overkoepelen in een European Committee for the Protection of Migratory Birds.

Fondswerving, het ontwikkelen van propaganda-campagnes, uitoefening van druk op Raad van Europa, het Europese Parlement en de regeringen om de bescherming wettelijk voldoende te regelen, samenwerking met andere organisaties die het zelfde doel nastreven en het ontwikkelen van allerlei andere activiteiten die tot het bereiken van de doelstellingen leiden zijn enkele programmapunten. Het Nederlands Comité Bescherming Trekvogels, mede door haar initiatief tot de oprichting van het European Committee for the Protection of Migratory Birds, blijft rekenen op financiële hulp van diegenen die dit zo belangrijke werk willen steunen en dat is vanzelfsprekend iedereen! Een deel van het grote aantal plannen kan dan reeds uitgevoerd worden.

Het gironummer van het Nederlands Comité Bescherming Trekvogels te Zeist is 7519.

Foto: D. A. C. van den Hoorn.

Prof. dr. M. F. Mörzer Bruyns onderscheiden met de Orde van de Gouden Ark

Op 6 september 1975 werd prof. dr. M. F. Mörzer Bruyns op paleis Soestdijk door Z.K.H. de Prins der Nederlanden onderscheiden met de Orde van de Gouden Ark. De heer Mörzer Bruyns werd op 21 februari 1913 te Bussum geboren. Gedurende zijn jongensjaren had hij al grote belangstelling voor de natuur, hetgeen hem er toe bracht in Utrecht biologie te gaan studeren. In zijn studententijd legde hij zich toe op veldbiologisch onderzoek en na zijn afstuderen in 1941 bewerkte hij een proefschrift 'Over levensgemeenschappen', waar hij in 1947 op promoveerde. De heer Mörzer Bruyns was toen al actief in de natuurbescherming. Na 1947 werd het zijn voornaamste werk, eerst als natuurbeschermingsconsulent bij het Staatsbosbeheer, later, na 1957, als directeur van het RIVON (thans RIN). In 1965 werd hij buitengewoon hoogleraar aan de Landbouwhogeschool te Wageningen, in 1970 gewoon hoogleraar. De heer Mörzer Bruyns is sedert 1950 actief geweest op internationaal natuurbeschermingsgebied. Hij heeft verscheidene functies bekleed in de IUCN (International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources), in het International Waterfowl Research Bureau (IWRB) en de International Council for Bird Preservation (ICBP). Hij is momenteel voorzitter van de Nederlandse sectie van de ICBP en eveneens voorzitter van de ICBP Europese Continentale Sectie. Ook voor het Wereld Natuur Fonds (WWF) en het Internationale WWF is de heer Mörzer Bruyns geregeld actief geweest. Op deze manier heeft hij op uiteenlopende manieren

bijgedragen tot het opbouwen en zo goed mogelijk functioneren van de internationale natuurbescherming. De Orde van de Gouden Ark werd hem uitgereikt in het bijzonder vanwege dit internationale werk. Onze hartelijke felicitaties aan prof. Mörzer Bruyns!

Interessante terugmeldingen van geringde vogels

In 'Op het vinketouw' (juli 1975, nr. 25) vonden wij weer enkele interessante terugmeldingen van geringde vogels.

Een op 17-10-1972 op Schiermonnikoog geringde Heggemus werd op 28-6-1974 door een kat gedood te Meraslompola, Finland (69°52'N; 27°06'E).

Een Boompieper op 25-8-1973 bij Den Haag geringd, werd op 15-6-1974 te Hornborgsjön, Zweden, 58°19'N; 13°34'E. gevangen en weer losgelaten.

Een Kleine Karekiet op 17-8-1973 aan het Veluwemeer geringd, werd 20-9-1973 op de Canarische Eilanden aangetroffen.

Een Zwartkop op 13-10-1974 geringd op Schiermonnikoog, werd op 26-10-1974 (dus binnen 14 dagen) aangetroffen te Quillan, Frankrijk 42°52'N; 02°11'E. Een andere Zwartkop, die op 23-9-1973 bij Den Haag werd geringd, vloog de volgende dag al dood tegen een raam op de Shetland Eilanden en legde op één dag zo'n 1000 km af. Een Koperwiek op 4-10-1974 te Castricum geringd, werd 16-2-1975 te Sultanhisar, Turkije 37°53'N; 28°10'E. geschoten. Een andere Koperwiek op 10-10-1974 op Schiermonnikoog geringd, werd op 26-10-1974 al weer geschoten bij Verona, Italië 45°27'N; 11°00'E. Een snelle doortrekker dus.

Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins der Nederlanden spelt de versierselen behorende bij de Orde van de Gouden Ark op bij prof. dr. M. F. Mörzer Bruyns. Paleis Soestdijk, 6 september 1975

Draadslachtoffers op de Ventjagersplassen

Vanaf half juli 1973 tot half december 1974 heeft ondergetekende 34 maal de hoogspanningskabels over de Ventjagersplassen afgezocht naar draadslachtoffers. In deze periode werden totaal 586 slachtoffers gevonden, verdeeld over 54 soorten. Van de 11 soorten zangvogels werden echter slechts 19 exemplaren gevonden. Van de drie soorten ganzen (Brandgans, Rietgans en Grauwe Gans) werden in totaal 16 exemplaren gevonden. Hierbij dient echter te worden opgemerkt, dat op de noordelijke Ventjagersplassen vaak enige tientallen ganzen worden gezien met vleugelletsel. Deze kunnen vaak zwemmend de voedselterreinen nog bereiken. In werkelijkheid sneuvelen er jaarlijks waarschijnlijk enige honderden ganzen.

Nog groter is de slachting onder de steltlopers en meeuwen. Van 29 soorten aldaar doortrekkende steltlopers werden 22 soorten als draadslachtoffer vastgesteld, in totaal 365 exemplaren. Soorten als Wulp (79 ex.), Rosse Grutto (74 ex.), Scholekster (55 ex.), Tureluur (55 ex.), Bonte Strandloper (32 ex.), Kluut (26 ex.), Zilverplevier (17 ex.) en Bontbekplevier (11 ex.) scoorden de hoogste aantallen. Naast de hierboven vermelde steltlopers werden verder gevonden: Regenwulp (1), Zwarte Ruiter (8), Groenpootruiter (1), Oeverloper (2), Kempshaan (3), Kanoetstrandloper (6), Krombekstrandloper (3), Kleine Strandloper (1), Strandplevier (3), Kievit (3), Goudplevier (3), Steenloper (1), Watersnip (2) en Houtsnip (1).

Van de meeuwen werden vijf soorten gevonden, in totaal 55 exemplaren, waarvan de Kokmeeuw met 30 exemplaren meer dan de helft uitmaakte. Er werd één Dwergmeeuw gevonden.

De Bergeend (48 ex.) en de Wilde Eend (28 ex.) waren onder de eenden de talrijkste slachtoffers.

De volgende soorten en aantallen completeren de lijst: Meerkooi (19), Waterhoen (13), Waterral (4), Stormmeeuw (5), Zilvermeeuw (13), Grote Mantelmeeuw (6), Visdief (2), Wintertaling (4), Smient (4), Slobeend (1), Zwarte Zeeëend (1), Fuut (4), Brandgans (2), Rietgans (1), Grauwe Gans (13), Knobbelzwaan (1), Gierzwaluw (1), Spreeuw (6), Zanglijster (2), Houtduif (1), Veldleeuwerik (1), Middelste Zaagbek (1), Roodborst (1), Tapuit (1), Bonte Vliegenvanger (1), Koperwiek (3) en Vuurgoudhaantje (1).

Per jaar zijn dit 414 slachtoffers onder ca. vijf kilometer hoogspanningskabel. Ten slotte kan nog worden opgemerkt, dat slechts een klein gedeelte van het aantal draadslachtoffers wordt gevonden, doordat het tracé over een getijdengebied loopt. Aan de hierboven vermelde aantallen draadslachtoffers kan dan ook slechts een indicatiewaarde worden gegeven. Waarschijnlijk is het werkelijke aantal draadslachtoffers min-

stens twee, misschien wel drie tot vijf maal zo groot.

● René B. Beijersbergen, Schipborgstraat 71, 's-Gravenhage

Wetenschappelijk colloquium over Spreeuwen

Op 13 juni 1975 werd te Diepenbeek, België (zie ook 'Het Vogeljaar' jrg. 23, pag. 171) een wetenschappelijk colloquium over Spreeuwen gehouden. Het Driemaandelijks mededelingenblad van het Coördinatie Comité Bescherming Vogels (CCBV) heeft de teksten van de voordrachten in het nummer van juli/augustus/september 1975 opgenomen. Wij laten hieronder de titels volgen: 'Waarom een Colloquium over de Spreeuw?' (R. Arnhem); 'Belang van de Kersenteelt' (J. E. A. Boudewijn); 'De Spreeuw in de Kersenstreek tijdens het voortplantingsseizoen. Populatie, Samenstelling en Gedrag' (prof. dr. A. de Bont); 'Herkomst en Samenstelling van de Spreeuwenpopulatie in de kersenstreek' (drs. W. Roggeman); 'Slaapplaatsen en lokale verplaatsingen. Regulerende faktor van spreeuwenpopulaties' (W. Delvingt); 'Historiek van de maatregelen die sedert enkele jaren getroffen worden om de kersen te beschermen' (J. Engels); 'Bescherming van de teelten tegen spreeuwenschade' (J. Tahon); 'Enkele aspecten van internationale samenwerking inzake controle-maatregelen' (E. Kesteloot); 'Besluiten' (prof. dr. R. F. Verheyen). In zijn algemene inleiding stelde de voorzitter dr. L. Nef dat alleen een nauwkeurige studie van het leven van de kers én van de Spreeuw in staat is ons tot een aanvaardbaar compromis te brengen. Het programma werd juist samengesteld om de kers en de Spreeuw beter te leren kennen. Het aantal gedode Spreeuwen was in 1972: 28.000 (434 kg TNT dynamietlading), in 1973: 31.000 (525 kg TNT), in 1974: 131.000 (815 kg TNT) en in 1975: 220.000 (± 1000 kg TNT) terwijl er tevens te Orsmaal in 1975 een onbekend aantal Spreeuwen door een privé dynamietlading (380 kg TNT) gedood werd. Totaal werden 2488 gedode Spreeuwen voor wetenschappelijk onderzoek beschikbaar gesteld van de ruim 410.000 gedode Spreeuwen. Het is een bijzonder goed initiatief van het CCBV de uitgesproken teksten van dit colloquium in druk te laten verschijnen.

Vreemde vogels aarden niet

Zij, die vinden, dat vogels van andere continenten als broedvogels in de Nederlandse natuur niet thuishoren, behoeven zich over het algemeen niet zo ongerust te maken over de pogingen tot 'avifaunavervalsing'. Knobbelzwanen en Fazanten, vogels, die in feite ook zijn ingevoerd, hebben dan wel goed geaard op Nederlandse bodem — en hoel — maar in de meeste gevallen blijken de vreemdelingen onvoldoende bestand te zijn tegen ons klimaat.

Bekende en niet herhaalde broedpogingen zijn afkomstig van Casarca's en Nijlganzen. De mens speelt vaak een belangrijke rol niet-endemische vogels een vaste poot op Nederlandse bodem te geven. Ze worden wel eens gekweekt met het doel... ze zó maar los te laten. Maar het is gevaarlijk zó te experimenteren: vreemde dieren kunnen inheemse rassen veranderen, ze kunnen als concurrent optreden van de oorspronkelijke soorten, ze kunnen ziekten met zich mee brengen en ze kunnen de mens schade berokkenen (konijn, bisamratl).

In Engeland alleen al zijn honderden pogingen gedaan vreemde vogels te introduceren. Tot zelfs Flamingo's toe. Officieel staan 72 soorten op de lijst van mislukkingen. Het is met enkele soorten wel goed gegaan: Rode Patrijs, Krakeend, Canadese Gans, Nijlgans, Steenuil, Mandarijneend en Auerhoen. Een bekend invoeringssuccesje is geboekt met de Canadese Gans in Zweden. Met watervogels schijnt dus een 'avifaunavervalsing' wel eens te gelukken. Zo stelt Jan L. Bos vast in een artikel in de 'Toeristenkampioen' (no. 12, 1975).

Trouwe Fuut eet uit vissers hand

Een opmerkelijke vriendschap bestaat tussen Tinus van Wettum, visser in Oud-Loosdrecht én een Fuut. Het over het algemeen genomen schuwe dier eet uit de hand als een mak lammetje. Als de heer Van Wettum lokt 'Kom maar jongetje, hier is een visje', dan komt hij aangezwommen. Soms wacht hij niet eens geduldig tot hij wordt geroepen, maar komt hij al kijken of er misschien iets te eten valt als zijn mensen-vriend nog uit moet varen om te gaan vissen. De vriendschap duurt al vier jaar. Elk najaar verdween de vogel om in het voorjaar weer terug te keren. De

vogel blijft in de omgeving van zijn haven aan de Horndijk ook wel gebroed te hebben (zie verder het dagblad 'De Gooi en Eemlander' van 18 juli 1975).

Ringen in braakballen

Aangezien het terugmeldingspercentage van geringde vogels niet zo erg hoog ligt, leek het me nuttig eens mijn ervaringen te vertellen met het uitpluizen van braakballen van de Ransuil. De afgelopen 2 jaar heb ik in totaal 20 ringen in de braakballen gevonden, afkomstig van de volgende soorten: Bonte Strandloper (1), Grote Barmsijs (1), Kleine Barmsijs (2), Roodborst (1), Sijs (1), Goudhaantje (2), Staartmees (1), Pimpelmees (3), Heggemus (1), Vink (3), Spreeuw (1), Merel (1) en Koperwiek (2).

Opvallend is, dat op één na alle vogels bij de ringplaats (Schiermonnikoog) zijn gevonden, namelijk 19 van de 20. Alleen de Bonte Strandloper werd in Finland geringd.

Ik heb me afgevraagd of het niet mogelijk is, dat de Ransuilen de geringde vogels beter of eerder zien (vanwege de ring) dan een niet geringd exemplaar. Het kan natuurlijk ook de normale kans zijn die iedere vogel loopt om gepakt te worden. Misschien is er iemand die hier ook dergelijke ervaringen mee heeft? Daar ben ik benieuwd naar. Zoals te zien is, is het vogelmenu van de uilen nogal gevarieerd. Dat een Ransuil echter een Bonte Strandloper slaat had ik niet verwacht, maar het bos op Schiermonnikoog, waar ik al deze ringen vond, ligt op slechts een halve kilometer van het strand.

Zoals u ziet, is het beslist de moeite waard om op uilen en hun braakballen te letten en zo iets van hun levenswijze aan de weet te komen.

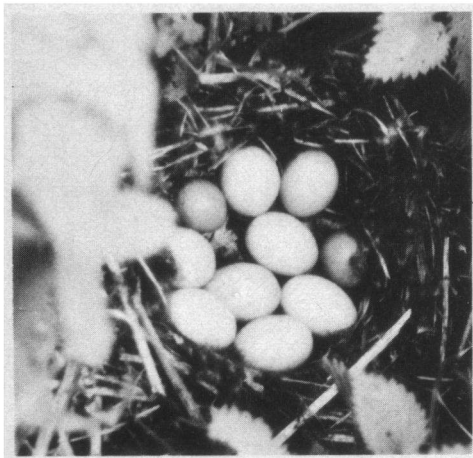
● Thijs W. de Boer, Dragoonsplein 305, Leeuwarden.

Tinus van Wettum voert 'zijn' Fuut, Oud-Loosdrecht, juli 1975.
Fotopersbureau Stevens

Nest van Wilde Eend bevatte tevens eieren van Fazant

Op een dijkje vol met brandnetels begroeid in een vroegere klei-afgraving nabij de Oude Rijn te Lobith vond ik op 13 mei 1975 een nest van een Wilde Eend. De broedende vogel vloog van het nest af. Tot mijn verbazing vond ik in het nest niet alleen zeven eieren van de Wilde Eend, maar nog twee andere eieren. Vermoedelijk van een Fazant. Ter determinatie heb ik van elk soort ei er één meegenomen. Toen ik op 19 mei 1975 terugkwam bij het nest vond ik daar acht eieren van de Wilde Eend in en het andere ei van de Fazant. Op 24 mei 1975 bleek het

Nest van Wilde Eend met twee eieren van een Fazant. Bij Lobith, 19 mei 1975.

Foto: F. van Roekel

nest totaal te zijn verwoest. In de omgeving vond ik nog drie onbebroede eieren van de Wilde Eend.

De heer W. Hellebrekers (Delft) berichtte dat het samenleggen van grondbroeders wel meer voorkomt. In 1958 vond hij een nest van een Wilde Eend met drie eieren van een Fazant. In 1960 bij Delfgauw een nest van een Kievit met tevens twee eieren van een Scholekster. De Scholekster was vlak bij het nest, dus waarschijnlijk de broedvogel. Dit jaar (1975) vond zijn zoon bij Nieuwkoop een nest van de Fuut met één ei van een Meerkoeft. Geen grondbroeder, doch een zeer vreemd geval was het vinden van een nest van een Grauwe Klauwier in 1942 bij Wassenaar met een ei van een Nachtegaal. Hij dacht dat het een ei van een Koekeek was, doch maten en gewicht maakten dit uitgesloten.

● W. Lussing, Chopinstraat 32, Zevenaar (Gld.).

Vogelslaching in Kentucky

In 'Het Vogeljaar' van augustus 1975 (pag. 167) schrijft u een en ander over de massale vogelslaching in Kentucky en Tennessee. Vcoropgesteld dat ik het met uw protest

van harte eens ben, meen ik toch dat u in uw mededeling niet geheel compleet bent. Er is nog al wat te doen geweest over deze zaak, vooral wat betreft het veel te laat indienen van het door de NEPA-wet (National Environmental Policy Act) vereiste milieueffect-rapport. Ik sprak toevallig de heer Neil Orlof, de medewerker van de Council on Environmental Quality (CEQ) welke deze zaak te behandelen kreeg. Hij vertelde onder andere dat de enorme zwerm vogels voor een belangrijk deel uit Spreeuwen bestond, naast veelal Epauletspreeuwen (*Agelaius phoeniceus*). Deze troepialen (Icteridae) zijn een oorspronkelijk soort in Amerika, maar de Spreeuw is er ingevoerd uit Europa en heeft zich enorm verbreid. Epauletspreeuwen zijn zeer veel voorkomende in zwermen trekken- de vogels, maar het zijn geen lijsterachtigen.

Hoe het ook zij, het lijkt mij ter wille van de volledigheid correct om de milieuvadvisraad van de Amerikaanse president, voornoemde CEQ dus, wel waardering toe te zwaaien voor hun pogingen om alternatieve mogelijkheden te vinden. Het gehele beslissingsproces is echter in de politieke sfeer terecht gekomen en daarna waren de vogels kansloos!

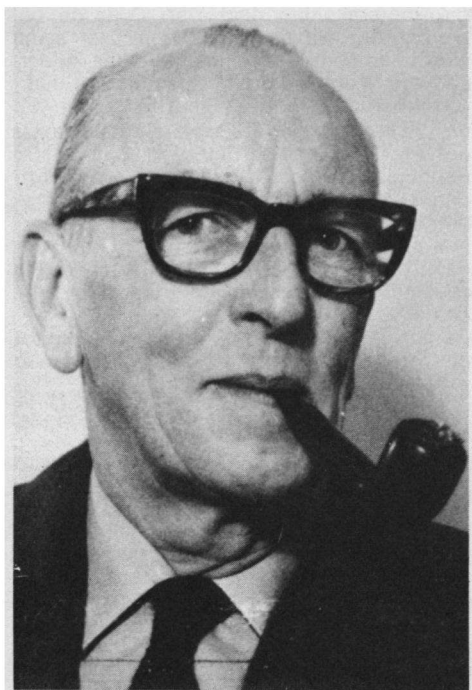
Overigens zij nog opgemerkt dat het spreekwendeel van het probleem dus een gevolg was van menselijk modderen aan de natuur.

● A. Th. ten Houten, Gen. van Heutszlaan 12, Apeldoorn.

In memoriam Kees Hana

Ofschoon wij wisten dat Kees Hana zeer ernstig ziek was, gaf het bericht dat hij op 10 augustus in zijn woonplaats Amsterdam op de leeftijd van bijna 65 jaar was overleden, ons een diepe schok. Vanaf zijn prille jeugd had ik zijn ontwikkeling en ontplooiing met grote aandacht gevolgd en nog zie ik hem op een beroemde Kottenkampen van de NJN rondsjuwen door het Vragenderveen met een levensgroot houten statief, terwijl hij ijverig doende was met het fotograferen van planten en bloemen. Planten hadden zijn grote liefde en zijn training en opvoeding als botanist ontving hij in de NJN waarvan hij een trouw lid was. En wat zijn er niet een belangrijke figuren voortgekomen uit de schoot der NJN. Kees Hana was er één van.

Hij werd een zeer bekend en geliefd natuurhistorisch publicist en tal van boeken en ontelbare bijdragen in dagbladen en in periodieken verschenen van zijn hand en in dat opzicht was hij ongekend ijverig en vruchtbaar. Daarbij werkte hij zich altijd gedegen in en met grote zorgvuldigheid pluisde langdurig in boeken of tijdschriften, waarin hij de bijzonderheden over zijn planten of dieren opdoek en zich zo uitstekend wist te informeren. Ook zijn talrijke lezingen droegen het karakter van gedegenheid en zorgvuldige voorbereiding.

**Kees Hana -
21 september 1910 - 10 augustus 1975.**

In het laatst van de dertiger jaren werkte hij een tijd op het Zoölogisch Station van de Nederlandse Dierkundige Vereniging in Den Helder. Daar bestudeerde hij allerlei dieren van de zee, vijfvoeten, holtedieren, weekdieren en schelpdieren, wat resulteerde in zijn prachtig geïllustreerde boek 'Zeedieren'. De foto's daarvoor ontstonden in deze periode. Hij ging graag mee met het onderzoeksvaarttuig van dit instituut de 'Max Weber', want hij voelde zich op het water zeer goed thuis. En dr. Jan Verwey, de directeur vond hem niet een halve, maar een hele zeeman. In die tijd werkte ook Joost ter Pelkwijk als biologische student op het Zoölogisch Station en het was van zelfsprekend dat die twee elkaar daar vonden en zeer veel contact hadden. Later, toen de tweede zoon van Kees geboren was gaf hij hem als een hommage aan 'Pelk', de naam Joost mee.

Een van de beste boeken vind ik nog altijd zijn: 'Van Plant en Dier, Water en Land', waarvan de eerste druk verscheen in 1942.

Hierin toonde hij zich een waardig volgelinge, een discipel en een trouw leerling van onze onvergetelijke dr. Jac. P. Thijssse die hij oprecht vereerde en bewonderde. Hij trad in de voetsporen van deze grote Nederlander en dat heeft hij tot zijn dood volgehouden. Hij werd een betrouwbare en bovenal een ijverige natuurgids voor een ongetelde schare vaderlanders, die hij de weg wees naar de dierbare schoonheid van de

natuur, waardoor zij de voortreffelijkheid van ons menselijk bestaan gingen beseffen. Hoe hij Jac. P. Thijssse verstond en hoe hij zich had verdiept in de mens Thijssse blijkt duidelijk uit zijn boekje 'Feest in de Natuur', dat hij samenstelde in 1965, toen het 100 jaar geleden was dat Thijssse geboren werd. Ook 'Een Natuurlijke Zaak' moet ik noemen, een natuurboek, opgedragen aan de te jong gestorven Jaap van Dijk en waarin hij een warm pleidooi houdt voor natuurbescherming en de protectie van het milieu. Het zou in dit korte bestek te ver voeren alle boeken te noemen die hij het licht liet zien: het zijn er heel wat. En allemaal geïllustreerd met fotomateriaal van eigen hand, waaruit telkens blijkt dat hij een uitstekend fotograaf was, bovendien een begaafd tekenaar. Dat fotomateriaal bestaat uit landschapsfoto's, vegetatie-foto's en vooral foto's van planten en bloemen. Het is een denkfout te menen dat het maken van bloemen- of plantenfoto's veel eenvoudiger is dan het vervaardigen van foto's van vogels, want het vergt evenveel engelengeduld en hardnekkigheid. Het is vaak wachten en langdurig wachten op een windstil moment dat niet komen wil, het licht valt niet zoals men wenst, de zon gaat schuif of schijnt te fel en of er zijn andere storende factoren in het spel en Kees Hana streefde er altijd naar, dat elk schot een voltreffer moest zijn en kon zich geen materiaal verspilling veroorloven. Vele van zijn foto's zijn ware juweeltjes van fotokunst.

Hij was ook een groot liefhebber van tuinieren en kweekte en verzorgde zijn planten met grote deskundigheid. Daarvan vertelt hij in zijn boekje 'Uw Vriend en Tuin', dat mijn vrouw steeds met veel succes raadpleegt bij haar tuinarbeid.

Het is buitengewoon tragisch dat hij de glorie van zijn laatste werkstuk niet meer heeft kunnen beleven. Toen de firma Verkade besloot de eerste vier Thijssse-albums en dat waren de seizoen-albums een nieuwe druk te laten beleven, werden de inleidingen daartoe opgedragen aan Kees Hana en dat was eigenlijk vanzelfsprekend, want Thijssse beschouwde Kees als zijn voornaamste adept en jongere vriend-leerling. Liggend op zijn ziekbed en met de dood voor ogen heeft hij die taak volbracht. Een taak, die Heimans en Thijssse aan het einde van de vorige eeuw op zich hadden genomen, had hij als een der erfgenamen hiermede op zijn schouders genomen en daarvoor kunnen wij hem niet dankbaar genoeg zijn.

Goethe zei eens: 'Als men vijf en zeventig jaar is geworden, denkt hij wel eens aan de dood. Ik blijf bij deze gedachte volkomen rustig, want ik heb de vaste overtuiging dat onze geest een wezen is van volstrekt onvernietigbare aard. De eigenlijke mens is onsterfbaar'.

Mocht deze gedachte leven bij zijn vrouw en nabestaanden, dan zou dat een zegenrijke troost kunnen zijn.

Jan P. Stribos

Kunstmatige nestgelegenheid voor Gierzwaluwen

Naar aanleiding van de korte mededeling van de heer W. J. van der Weijden (jrg. 23 - nr. 1 - febr. '75 - pag. 33) betreffende het plaatsen van nestkasten voor Gierzwaluwen meen ik er goed aan te doen, op het navolgende te wijzen. Door mijn afdeling is over het plaatsen van deze nestkasten overleg gepleegd met de Vogelwerkgroepen van de CJN en NJN, alsmede de Vogelwerkgroep Bijlmer-Natuur.

Het plaatsen van deze nestkasten heeft in het verleden reeds in West-Duitsland plaatsgevonden, waarbij goede resultaten zijn geboekt. De kasten werden daar zelfs ingemetseld, hetgeen door ons derhalve ook nog als een goede mogelijkheid wordt gezien. De kasten zijn van zodanige constructie en materiaal, dat zij voor gebruik gedurende een groot aantal jaren zijn gegarandeerd. De mogelijkheid, dat Spreeuwen de kasten in bezit zullen nemen is uiteraard aanwezig, doch het feit dat tussen het uitvliegen van Spreeuwen en de komst van Gierzwaluwen een tijdsbestek van 14 dagen is gelegen, verkleint deze mogelijkheid wel.

Het uitgangspunt bij het plaatsen van de nestkasten is geweest dat, waar in nieuwbouw geen pannendak wordt toegepast, op deze wijze zo veel mogelijk wordt gedaan om nestgelegenheid voor de Gierzwaluwen te behouden.

- Ir. R. van der Wal, Hoofd afdeling Beplantingen van de Dienst der Publieke Werken, Kamerlingh Onneslaan 3, Amsterdam-Oost.

Nederlands Comité Bescherming Trekvogels

Het bovengenoemd comité is, zoals u reeds bekend is, een samenwerkingsband van WNF, de Rangers, Vogelbescherming, Dierenbescherming, Politiedierenbescherming, Ned. Sectie ICBP (Internationale Vogelbeschermingsraad) en de Stichting 'Het Vogeljaar'. Doel van de samenwerking is de bestrijding van de vogelvangst en ongewenste jachttoestanden in de landen rond de Middellandse Zee. Daar het comité nu ruim een jaar bestaat achten wij het tijdstip gekomen voor een korte financiële verantwoording.

Tot ultimo augustus 1975 werd in afgeronde cijfers ontvangen een bedrag van f 107.500,—. Ter financiering van het eerste hulpprogramma, uitgave en distributie van 2 speciale nummers in een grote oplage van het Italiaanse vogelbeschermingstijdschrift 'Pro Avibus' werd aan de Lega Italiana per la protezione degli ucelli een bedrag van f 29.000,— beschikbaar gesteld. Daar de samenwerkende organisaties vrijwel alle kosten voor eigen rekening namen, beliepen de onkosten voor vergaderingen en telegrammen slechts f 300,— zodat op dit ogenblik een bedrag van f 78.200,— in kas is. Hiervan is f 75.000,— tijdelijk op een

giro-renterekening geplaatst. Over de besteding van dit bedrag of een deel ervan wordt momenteel met de Italianen onderhandeld. Verschillende projecten zijn daarvoor in studie. Vermeld dient te worden dat de stickeractie van de WNF-Rangers maar liefst f 41.000,— heeft binnen gebracht. De Rangers verdienen daarvoor een eresaluut. Een flinke stroom van giften kwam ook binnen n.a.v. een televisieprogramma waarin mevr. S. Sandkuil-Wiersma, die als vertegenwoordigster van Dierenbescherming deel uit maakt van het comité, haar zegje kon doen.

Gaarne een woord van dank aan allen die tot dusver aan het comité financiële steun verleenden.

C. de Bruin, penningmeester

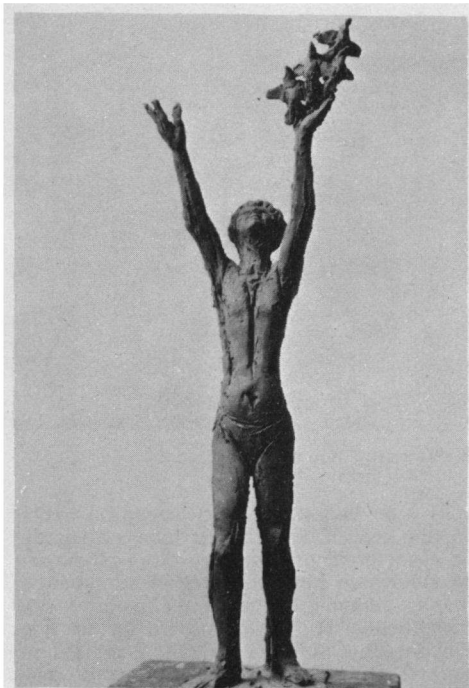
Houdt de bres in Desio open!

Door de samenwerking van duizenden Nederlandse schoolkinderen, de Stichting Mondiaal Alternatief en de Gruppo Naturalistico della Brianza werden ruim 400 gevangen genomen zangvogels uit de handel gekocht en op 3 april 1975 door plaatselijke scholieren vrijgelaten in het prachtige park van het slot Desio, 20 km van Milaan. Dit was een symbolische handeling in het hart van Lombardije, waar de vogelvangst het grootst is; een doorbraak in de strijd tegen de massale vogelvangst.

Getuigen waren de burgemeester, vele autoriteiten uit Desio en Milaan, honderden schoolkinderen en de vertegenwoordigers van vier Italiaanse en buitenlandse organisaties, die de trekvogels willen redden van de ondergang; en ook vele Italiaanse journalisten en persfotografen.

De grote Italiaanse pers negeerde dit baanbrekende gebeuren. Maar de bres was geslagen in de bastions van de vogelvangers en -jagers. Desio ging door: 1400 harer scholieren deden mee aan een opstelwedstrijd over de heilzame betekenis van het werk van de trekvogels voor alle landen en voor alle kinderen. Zij doen een beroep op alle kinderen in alle landen: 'Help de bres open houden!' Maak haar wijder door de oprichting van een levensgroot bronzen standbeeld volgens het hierboven afgebeelde ontwerp, ter vereeuwiging van deze historische samenwerking der kinderen in hun strijd voor de vrije vlucht van de Euro-Afrikaanse trekvogels. Het voetstuk voor dit standbeeld werd door de slotvoogd van Desio reeds gratis ter beschikking gesteld. Het beeld zal daar komen waar de vogels voor het eerst werden vrijgelaten door Italiaanse kinderen in naam van de Nederlandse schoolkameraden.

Iedereen die een steentje wil bijdragen aan de kosten van dit standbeeld wordt uitgenodigd minimaal f 1,— te gireren op giro 3 14 14 00 ten name van de Stichting Mondiaal Alternatief te Zandvoort onder vermelding: Standbeeld Desio (geen postzegels sturen a.u.b.).

Het goedgekeurde ontwerp van de Milanese beeldhouwer Volpino Pessina, die ook een opdracht uitgevoerd heeft voor een portaal van de Dom van Milaan.

Een identiek bericht in de landstaal is gestuurd naar met Mondiaal Alternatief samenwerkende organisaties in Zweden, Noorwegen, Duitsland, België, Oostenrijk en Engeland. Een Franse vertaling is nog in bewerking. De Stichting hoopt vóór de a.s. kerstdagen het benodigde bedrag bij elkaar te hebben. Zij zal aan het welslagen ruime bekendheid geven, niet alleen aan pers en t.v. maar ook aan de redacties van toeristengidsen.

- Stichting 'Mondiaal Alternatief', De Ruyterstraat 94, Zandvoort.

The cruel fate of Belgium's birds

In 'The Bulletin' (No. 44 - oktober 1975 - pag. 20-21) verscheen een 'coverstory' van één der staf-redacteuren Andrea MacLeod over de nog steeds voortdurende vogelvangst in België.

Deze 'Belgium's News Weekly' wordt uitgegeven door Acroyd Publications S.A., Rue des Minimes 25, Bruxelles-1000, België. Losse nummers 30 BF.

Winterprogramma van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden

De Educatieve Dienst van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Raamsteeg 2, Leiden, tel. 021-43844 deelt ons mede dat op dinsdagavonden (20.00 uur) weer lezingen

worden gehouden. Op 9 december spreekt dr. W. H. Dudok van Heel over 'Dolfijnen', op 10 februari 1976 dr. J. L. van Haften over 'Zeehonden, wel en wee' en op 16 maart 1976 ir. B. T. Bosman over 'Het optreden en de bestrijding van ongedierte in en om menselijke behuizingen'.

Ook worden er weer Openhuis-middagen (10 december, 11 februari en 17 maart a.s.) gehouden, tijdens welke men nader kennis kan nemen van de rijke collecties van dit museum. Tevens een tweetal Openhuis-middagen (17 december en 24 maart a.s.), speciaal voor kinderen beneden de twaalf jaar en hun begeleiders. Aanvang 14.00 uur precies.

Diegenen die interesse hebben voor één der lezingen of een Openhuis-middag gelieve zich vooraf met de Educatieve Dienst van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie in verbinding te stellen.

Tentoonstelling 'Vogels in Nijmegen?'

Van 20 september t/m 12 oktober werd in het Nijmeegs Museum 'Commanderie van St. Jan', Franse Plaats 3, Nijmegen de tentoonstelling 'Vogels in Nijmegen?' gehouden. In de eerste plaats interessant voor de inwoners van deze stad. Veel foto's van de stad toen en nu werden tentoongesteld, waarbij een beschrijving van de vogelsoorten die in elke wijk waargenomen werden. Verschillende modellen oude en nieuwe nestkasten en vogelnesten waren er te zien. Voor het overige deel bestond de tentoonstelling geheel uit opgezette vogels van allerlei soort. Dit gaf de indruk dat men wilde tonen hoe mooi toch opgezette vogels zijn, hetgeen zeker niet de bedoeling was. Vogelfoto's van de vogels in hun eigen omgeving waren toch fijner geweest en misschien zelfs educatiever. Ik miste ze in ieder geval. Al met al is het van de gemeente Nijmegen bijzonder positief, dat zij haar bevolking wil laten zien dat de stad Nijmegen zonder vogels geen stad meer is. En daar bij wil laten zien, dat de gehele bevolking hier wat aan kan doen. Inrichting tentoonstelling A. Osinga, S. Uijen, G. Lemmens en mevr. J. Beugeling-v. d. Heuvel. Samenstelling en teksten Pieter-Paul van Laake. Foto's Jan Cloosterman. Het begeleidende boekje van de tentoonstelling bevatte waardevolle gegevens en talloze adressen.

Wim Werkman

Vlaamse Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubehoud 'Natuur 2000' v.z.w.

Wie in 1976 'Het Vogeljaar' wil blijven ontvangen, dient spoedig Bfr. 160 te storten op rekening nr. 410-0465261-72 van 'Natuur 2000', Antwerpen, met vermelding 'abonnement Vogeljaar 1976'. De gewone N2-contributie voor 1976 (incl. abonnement op het bondsblad 'Beenbreek') bedraagt Bfr. 150.